

Tereza NUCKOLLSOVÁ

Albert Camus – hledání autentického života

Autorka se ve své práci zaměřila na Alberta Camuse a podnikla pokus o výklad vývoje jeho myšlení: má tedy na mysli dílo jako celek a sleduje jeho vnitřní logiku. To považuji za velmi chvályhodný záměr: běžné camusovské monografie se většinou rozpadají do částí, spojených s tituly jeho hlavních spisů, a této tendenci právě předkládaná práce (podle mého soudu se zdarem) čelí. Proto přihlíží i k jeho textům esejistickým či zcela literárním. Možná, že cenou za tento záměr o celistvou interpretaci je místy určitá schematičnost, ale myslím, že důležitý je výsledek, který za tuto cenu stojí.

Neznamená to, že výklad Camusova myšlení je vytržen z kontextu; na patřičných místech si práce všímá souvislostí, konfrontuje. Hned srovnání s Landsbergovým pojetím „zkušenosti smrti“ pokládám za případné (a rozhodně by stálo za úvahu srovnat i se známým spisem Jeana Améryho, který nebyl francouzskému existencialismu tak vzdálen); části referující jsou většinou proloženy samostatným rozvíjením příslušných témat a spíše za přednost považují to, že Tereza Nuckollsová své intervence provádí spíše diskrétně než nápadně: například když akcentuje propojení svobody a času v souvislosti s Mýtem o Sisyfovi (člověk bez dneška), anebo když postřehne roli těla v Sisyfově údělu (str. 13), když upozorní na epikureismus (což je sice problematické, ale určitě zajímavý námět k dalšímu uvažování, srv. zmínku na str. 21 a n., představa „hluchého boha“: autorka zde zcela nepochybně vystihla význam této tradice nejen pro existencialismus a že Camus je možná skutečně svým pojetím boha kdesi mezi Nietzschem a epikurejci; to je ale téma, které by vyžadovalo reflexi hlubší, než je ta, kterou lze získat z knihy Armstrongové o Dějinách Boha – nicméně velmi cenný postřeh!)

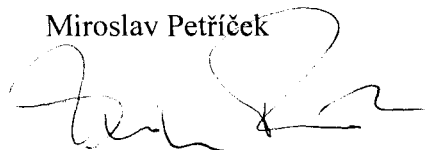
Práce velmi přehledně zkoumá přechod od revoluce k revoltě a jejím jádrem je Camusovo „vypořádání se se vzory“ (3. část), s Kafkou, Dostojevským a Nietzschem – přitom vychází z dobré znalosti nejen Alberta Camuse ale i zmíněných exemplárních autorů, zná i dobový kontext (str. 43 a n.) a rozhodně není laciná aktualizace, když Camusův svět uvádí do souvislosti s tzv. „postmodernou“ v lyotardovské verzi (konec velkých příběhů): to právě je jeden z příkladů, kdy k výkladu přistupuje samostatně a s originálním hlediskem. Bere-li do úvahy literární tvorbu, děje se tak s rozmyslem a ve velmi těsné souvislosti s pokusem o rekonstrukci Camusova filosofického vývoje („království“ jako poslední spojení, aniž ale možné dosáhnout jednou provždy: zjevně motiv, který charakterizuje jisté novum Člověka revoltujícího na rozdíl od Sisyfa). A totéž pak platí o „míře“ jako pojmu a pojetí, k němuž Camus směřuje v závěru svého života.

Vcelku je práce Terezy Nuckollsové velmi sympatická: její předností je znalost francouzského intelektuálního prostředí Camusovy doby a toho, jak je jeho dílo přijímáno dnes, resp. jak by bylo možné zasadit jej do souvislostí aktuálního světa. To pokládám za cíl celé práce, a proto chápu její přehlednost až místy „přehledovost“ za vcelku účelnou. Postřehy, které autorka tu a tam do svých interpretací vkládá, jsou vesměs přesné a zajímavé, a to se týká jak filosofických textů, tak i literárních prací Camusových. A jestliže se během čtení ukazuje, že Camus je zajímavý myslitel i dnes, svědčí to o tom, že práce má svou nespornou hodnotu.

Tereza Nuckollsová pracuje velmi svědomitě, drží se textů a do rozšiřujících úvah se pouští jenom tam, kde si je jista přiměřeností takové interpretace. To je velmi sympatické.

Práci navrhuji hodnotit jako výbornou až velmi dobrou. Nikoli jako projev nějakých výhrad k ní, ale proto, protože si myslím, že Tereza Nuckollsová by byla schopna dovést svůj text k publikovatelné monografii a zůstala krůček před touto možností.

Miroslav Petříček

5.IX. 2007